

Попис пољопривреде 2012. године у Републици Србији – Пољопривредно земљиште –

У оквиру израде већег броја посебних тематских студија на основу података Пописа пољопривреде 2012, Републички завод за статистику објављује и студију „Пољопривредно земљиште у Републици Србији“, аутора проф. др Миладина Шеварлића, као посебан допринос обележавању 2015 – Међународне године земљишта (2015 International Year of Soils). Значај студије произилази из чињенице да је Попис пољопривреде 2012. најпотпунији попис наше пољопривреде и да је методолошки усаглашен са препорукама Светског програма пописа пољопривреде 2010. (ФАО – УН) и пописом пољопривреде у ЕУ (2010).

Пољопривредно земљиште је производно и економски најважнија категорија расположивог земљишта, које представља практично необновљиви природни ресурс и релативно ограничавајући услов за организовање пољопривредне производње, прехранбenu сигурност и одрживу будућност људи.

Расположиво земљиште чини 68,9% укупне територије Србије (7.759.200 ha), а регионалне разлике његове заступљености се крећу од 94,8% у земљиштем најбогатијем Региону Војводине, преко 78,3% у Београдском региону и 70,4% у Региону Шумадије и Западне Србије, до свега 44,9% у демографски опустелом Региону Јужне и Источне Србије.

Резултати Студије указују на следеће:

- Породична пољопривредна газдинства доминирају у укупној површини расположивог (66,2%), властитог (60,2%) и земљишта узетог у закуп (68,7%); док газдинства правних лица и предузетника доминирају једино у земљишту датом у закуп (74,4%);
- Површине некоришћеног пољопривредног земљишта пријавило је 153.976 или 24,41% од укупног броја пољопривредних газдинстава (631.552);
- Територијалне разлике у заступљености некоришћеног у укупном пољопривредном земљишту су значајне по областима (између 1,8% у Сремској и 39,2% у Пчињској области) и изразито велике по општинама (између свега 0,2% у војвођанском Житишту до чак 75,0% у Црној Трави);
- Просечна површина укупног пољопривредног земљишта по пољопривредном газдинству у Србији је релативно мала (6,12 ha/ПГ и разликује се значајно по регионима (између 4,40 ha/ПГ у Региону Шумадије и Западне Србије и 11,42 ha/ПГ у Региону Војводине или у односу 1 : 2,6 пута);
- Заступљеност коришћеног пољопривредног земљишта у укупној територији значајно се разликује по регионима (између свега 25,8% у Региону Јужне и Источне Србије до 74,4% у Региону Војводине);
- Површина укупног пољопривредног (0,54 ha) и коришћеног пољопривредног земљишта по становнику (0,48 ha) је релативно задовољавајућа за прехранбену самоодрживост становништва у Србији;
- Породична газдинства доминантна у коришћењу пољопривредног земљишта (2.852.068 ha или 82,2% КПЗ) у све три категорије – али са различитим нивоом заступљености: 99,3% сталних засада, 85,4% ораничне површине и 67,6% ливада и пашњака.

- У односу на просечно учешће ораничне површине у укупно коришћеном земљишту у Србији (73,8%), територијалне разлике крећу се од свега 21,3% у Златиборској до 95,9% у Јужнобачкој области – на чијим подручјима су и општине са минорном (3,9% у општини Чајетина) и највећом заступљеношћу ораничне површине (чак 99,5% у општини Бачки Петровац).
- Стални засади су најмање заступљена категорија коришћеног земљишта, 5,4% од укупно коришћеног земљишта – од чега су 4,8% воћњаци, 0,6% виногради и свега 0,1% остали засади).

Анализирајући ораничну површину (0,20 ha/становнику) као индикатор прехранбене одрживости становништва у Србији на садашњем техничко-технолошком нивоу пољопривредне производње – уз одређена одступања у зависности од класе и других квалитативних карактеристика сваке парцеле и структуре производње, потребно је истаћи да самодовољност у храни не могу да обезбеде осам од укупно 25 области и 47 од укупно 165 општина.

Захваљујући богатству базе података Пописа пољопривреде 2012, ова студија може да послужи и као „модел“ за израду посебних студија о пољопривредном земљишту за ниже нивое територијалних јединица (25 области, 168 општина и 4721 насеље) у Републици Србији.

Попис пољопривреде 2012. спроведен је од 1. октобра до 15. децембра 2012. године, у складу са Законом о попису пољопривреде 2012. („Службени гласник РС“, бр. 104/09 и 24/11), и финансијски је подржан од стране Европске уније, која је партиципирала у укупним трошковима са 60%.

Пописни резултати могу се наћи у електронској форми на интернет страницама:
www.stat.gov.rs и www.popispoljoprivrede.stat.rs.

В. д. директора

Др Миладин Ковачевић

Контакт:

Драгана Марковић, начелница
Одељење за статистику пољопривреде и шумарства
Тел.: +381 11 24-10-397
dragana.markovic@stat.gov.rs

Група за информисање и дисеминацију
Тел.: +381 11 24-01-284
stat@stat.gov.rs